

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 520/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ivana Fiačana a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] - [REDAKOVANÉ] zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič, s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jozef Holič, vo veci namietaného porušenia čl. 13 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky, porušenia čl. 4 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd, porušenia základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1 a 3, čl. 37 ods. 3 a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd a porušenia práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2020 a jeho uznesením zo 6. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a rozhodnutia a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2020 doručená ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 6 ústavy, porušenie čl. 4 ods. 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), porušenie základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1 a 3, čl. 37 ods. 3 a čl. 39 listiny a práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2020 a jeho uznesením zo 6. mája 2020.

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) zo 16. mája 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 194/2009 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchatel'stvom podľa § 20 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s prečinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona, za ktoré mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov so zaradením s'ťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň bola s'ťažovateľovi uložená povinnosť spoločne a nerozdielne spolu ďalším odsúdeným nahradiť poškodenej obchodnej spoločnosti spôsobenú škodu.

3. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podali sťažovateľ a prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) odvolania, na základe ktorých Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 To 71/2016-1501 z 10. novembra 2016 podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) a d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) napadnutý prvostupňový rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

4. Okresný súd opätovne v tejto trestnej veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 T 194/2009 zo 4. decembra 2017, ktorým znova uznal sťažovateľa vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podvodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods.1 Trestného zákona, za ktoré mu uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere piatich rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň bol sťažovateľovi uložený ochranný dohľad a povinnosť spoločne a nerozdielne spolu ďalším odsúdeným nahradiť poškodenej obchodnej spoločnosti spôsobenú škodu.

5. Sťažovateľ, ako aj ďalší odsúdený a prokurátor krajskej prokuratúry podali proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 4 To 22/2018-1712 z 24. mája 2018 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

6. Rozhodnutie krajského súdu z 24. mája 2018 v spojení s rozsudkom okresného súdu zo 4. decembra 2017 sťažovateľ napadol dovolaním, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 Tdo 4/2020 zo 6. mája 2020 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku tak, že ho odmietol.

7. Sťažovateľ v prvom rade namieta, že v danej trestnej veci bol uznaný vinným zo spáchania uvedených trestných činov na základe nedostatočnej dôkaznej situácie nepostačujúcej na uznanie jeho viny, keď bol odsúdený iba na základe výpovede

spoluobžalovaného – spolupáchateľa, v ktorej navyše malo byť viacero nevysvetlených a neodstránených rozporov. Žiaden iný priamy, ale ani presvedčivý a hodnoverný nepriamy dôkaz podľa sťažovateľa proti nemu v tomto konaní „*produkovany*“ nebol.

8. V ďalšom sťažovateľ tvrdí, že po zrušení prvostupňového rozsudku zo 16. mája 2016 nadriadeným krajským súdom (10. novembra 2016) okresný súd nerešpektoval záväzný pokyn odvolacieho súdu a po doplnení dokazovania, po ktorom opäť nezískal dôkaz usvedčujúci sťažovateľa zo spáchania stíhaných trestných činov, ho napriek tomu uznal vinným.

9. Podľa názoru sťažovateľa závery krajského súdu plynúce z uznesenia č. k. 4 To 71/2016-1501 z 10. novembra 2016, podľa ktorých vykonané dôkazy neboli dostačujúce na odsúdenie sťažovateľa, boli záväzné aj pre odvolací súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2018. Preto ak sa dôkazná situácia vykonaním ďalšieho dokazovania po vrátení veci okresnému súdu na opätovné konanie a rozhodnutie nezmenila, nemohlo dôjsť k odsúdeniu sťažovateľa. Napriek tomu krajský súd v druhom odvolacom konaní rozsudok súdu prvého stupňa zo 4. decembra 2017 potvrdil, pritom sa ale podľa sťažovateľa nevysporiadal s predchádzajúcim odvolacím rozhodnutím vyznievajúcim v jeho prospech. Takýto postup sťažovateľ považuje za nezákonný, porušujúci zásadu dvojinstančnosti konania. To, že odvolací súd si v rozhodnutí z 24. mája 2018 osvojil dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa zo 4. decembra 2017, má podľa názoru sťažovateľa za následok popretie dôvodov záväzného zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 10. novembra 2016, ktorým sa okresný súd neriadil. V poradí druhé rozhodnutie krajského súdu bolo podľa sťažovateľa výsledkom „*tlaku v dôsledku porušovania Ústavných práv a práv chránených medzinárodnými dohovormi*“, keď „*Slovenská republika platila neskutočné finančné prostriedky za neskončenie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru*“. Odvolací súd rozhodoval o skutku z „*marca 2006*“, t. j. po 12 rokoch, keď už „*súdy čelia sťažnostiam pre porušenie práva na konanie bez zbytočných prieťahov*“, preto podľa sťažovateľa zrušiť prvostupňový rozsudok druhýkrát by bolo porušením práva na skončenie veci v primeranej lehote.

10. Rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol sťažovateľ v konečnom dôsledku odsúdený, tento považuje za nespravodlivé. Rozsudok okresného súdu bol podľa neho neočakávaný, prekvapujúci a odporujúci záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu. Krajský súd svoje uznesenie z 24. mája 2018 riadne neodôvodnil a svoje predošlé rozhodnutie v jeho odôvodnení ani nespomenul, čo z neho podľa sťažovateľa robí rozhodnutie nespravodlivé. Odvolací súd neuviedol, prečo „v novembri 2016 nebola dôkazná situácia na potvrdenie viny. Prečo vytýkané porušenia v § 321 ods. 1 písm. b), c), d) Tr. por. už neplatia a ako súd tieto zákonné ustanovenia napravil“.

11. V súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia krajského súdu, ktorý v ňom nereagoval na podstatnú argumentáciu, sťažovateľ bez uvedenia ďalších konkrétnejších špecifik namietal aj porušenie jeho práva vyjadriť sa ku všetkým dôkazom.

12. Vo vzťahu k dovolaciemu konaniu sťažovateľ namieta, že toto sa zameralo iba na preskúmanie formálneho naplnenia dôvodov, ktoré ale obmedzujú právo kohokoľvek obrátiť sa na súd. Podľa jeho presvedčenia najvyšší súd mal zrušiť výrok o treste a o skutku z roku 2006 mal na verejnom zasadnutí rozhodnúť sám, lebo „dovoláním ako účinným opravným prostriedkom zistil, že nespravodlivým procesom, ktorý neskončil v primeranej lehote, bol uložený trest nespravodlivý. Uložením trestu OS 3 roky, PO na 3 roky a OD na 2 roky, mohol vec urobiť spravodlivejšou.“.

13. Sťažovateľ dovolaciemu súdu vytýka „formalizmus, stereotyp a nesplnenie si povinnosti všeobecného súdu k právam fyzickej osoby ochraňovaných Ústavou SR a Medzinárodnými dohodami“. Odôvodnenie dovolacieho rozhodnutia je podľa jeho názoru nedostatočné, keď sa najvyšší súd „tvrdosijne držal tvrdenia, že dovolateľ namietal skutkové zistenia a ustálený skutočný stav, z ktorého dovolací súd musí vychádzať, ale iba a len vtedy, ak proces ustálenia a zistenia skutočného stavu veci bol spravodlivý. To však nebol a dovolací súd naň nereagoval.“. Najvyšší súd podľa slov sťažovateľa

„znemožnil odsúdenému domáhať sa popri dôvodoch v zmysle § 371 Tr. por.“ aj zachovania základných práv a slobôd.

14. Dovolací súd teda tým, že neskúmal spravodlivosť procesu a spravodlivosť rozhodnutí, podľa sťažovateľa negoval podstatu a zmysel ochrany ľudských práv fyzickej osoby v trestnom konaní v postavení odsúdeného. To, že sa odsudzujúci rozsudok stal právoplatným, bolo následkom odmietnutia zachovania základných práv a slobôd. Pokiaľ najvyšší súd považoval rozhodnutie krajského súdu z 24. mája 2018 za zákonné a spravodlivé, sťažovateľ má na to opačný názor, pretože nie je možné rozhodnúť o vine na základe jedinej, z časti pochybnej výpovede spoluobžalovaného. Podľa sťažovateľa žiaden z vo veci konajúcich všeobecných súdov nesplnil povinnosť označiť a vyhodnotiť dôkaz svedčiaci proti nemu. Nezákonný rozsudok tak dovolací súd považoval za zákonný napriek tomu, že podľa sťažovateľa odporoval záväzným dôvodom a právnemu názoru predchádzajúceho odvolacieho konania v roku 2016.

15. Sťažovateľ v závere zhrnul, že porušené „bolo právo podľa čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 3 a čl. 50 ods. 3, 6 Ústavy SR, opomenutý bol aj článok 13 a 48 ods. 2 Ústavy SR. Listina práv a základných slobôd... bola porušená v článku 4 ods. 1, 3, 4, článok 36 ods. 1, lebo senát sa nesprával ako nestranný a nezávislý.“. Výpoveď spoluobžalovaného „povýšil na hodnoverný a kvalifikovaný dôkaz a jeho hodnotenie vyhodnocoval závisle. Neakceptovateľným je označiť svedkov za [REDAKOVANÉ] a to preto, že boli z rodiny alebo spolupracovníkmi. Právo podľa čl. 37 ods. 2, 3 porušené bolo, že dovolací súd konal neverejne a nedovolil odsúdenému sa k veci vyjadriť. Rovnako aj čl. 39 bol porušený v tom, že obom obžalovaným bol uložený rovnaký“ trest (spoluobžalovanému aj za už ďalšie odsúdenie a pri podstatne intenzívnejšej miere zavinenia a pri úplne inom následku z pohľadu získanej výhody).

16. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. I./1 Právo na zachovanie základných práv a slobôd a použitie rovnakých obmedzení u všetkých a každé obmedzenie práv musí dbať na ich podstatu a zmysel podľa článku 13 ods. 1 písm. a), b), ods. 3, ods. 4 Ústavy SR porušené bolo.

I./2 Právo domáhať sa zákonným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy SR porušené bolo.

I./3 Právo na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR porušené bolo.

I./4 Právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3, ods. 6 Ústavy SR porušené bolo.

I./5 Právo podľa čl. 4 ods. 3, ods. 4 Listiny ľudských práv a základných slobôd (Zákon 23/1991 Zb.) porušené bolo.

I./6 Právo podľa čl. 36 ods. 1, ods. 3 Listiny porušené bolo.

I./7 Právo podľa čl. 37 ods.3 Listiny porušené bolo.

I./8 Právo podľa čl. 39 Listiny porušené bolo.

I./9 Právo podľa čl. 6 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. d) Dohovoru, okrem iného aj na skončenie veci v primeranej lehote porušené bolo.

II. Uznesenie NS SR 3 Tdo/4/2020 zo dňa 06. 05. 2020 sa zrušuje.

III. Najvyššiemu súdu SR sa prikazuje:

1. Aby sám bez porušenia práva na konanie bez zbytočných prietáhov a bez porušenia práva na skončenie veci v primeranej lehote zrušil Uznesenie KS Nitra 4 To/22/2018 zo dňa 24. 05. 2018 a jemu predchádzajúci rozsudok OS Nitra 4 T/194/2009 zo dňa 04. 12. 2017 a aby sám [REDAKOVANÉ] spod obžaloby KP v Nitre podľa § 285 písm. c) Tr. por. oslobodil.

ad eventum

2. Aby zrušil Uznesenie NS SR a vrátil vec dovolaciemu súdu, aby tento sám bez zbytočných prietáhov a bez pokračovania v porušovaní práva na skončenie veci v primeranej lehote, ako dovolací súd sám spravodlivo vo veci meritórne rozhodol s konečnou platnosťou.

IV. Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi zadosťučinenie - nemajetkovú ujmu vo výške 11.000,- Eur... na účet advokáta.

V. NS SR je povinný zaplatiť trovy konania vo výške 375,24 Eur na účet spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s.r.o. advokátovi JUDr. Jozefovi Holičovi.

VI. Platbu podľa bodu V. a VI. je porušovateľ povinný zaplatiť do 60 dní odo dňa vyhlásenia Nálezu a jeho právoplatnosti na účet advokáta JUDr. Jozefa HOLIČA... “

II.

Relevantná právna úprava

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

22. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

23. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

24. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

25. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

26. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy túto poskytuje v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení čl. 125 – 140 ústavy, a to za presne vymedzených procesných podmienok vrátane kvalifikovaného podania, návrhu na začatie konania, ktorého náležitosti sú bližšie ustanovené v § 43, § 122, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde. Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde). Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom tohto návrhu, teda tou časťou ústavnej sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom.

27. Vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátom, nespĺňa zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom upravené v § 43 ods. 1 a v § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

28. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľ v petite (v jeho podstatnej časti, t. j. požadovaného vyslovenia porušenia základných práv) predloženého návrhu koncipovaného kvalifikovaným právnym zástupcom neuviedol, proti komu sťažnosť smeruje (kto – ktorý orgán verejnej moci sa porušenia tam uvedených práv mal dopustiť), neoznačil právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, ktorým mali byť porušené ním označené práva a rovnako neoznačil ani konanie, v ktorom malo k takémuto porušeniu práv dôjsť uvedením jeho spisovej značky. Sťažovateľ za porušovateľa svojich práv označil v ústavnej sťažnosti najvyšší súd, avšak len v záhlaví návrhu, nie aj v jeho petite.

V dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

29. Po posúdení obsahu tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať právneho zástupcu sťažovateľa na odstránenie uvedeného nedostatku (§ 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde), pretože v tomto prípade by jeho odstránenie aj tak viedlo len k zjavne bezúspešnému uplatneniu sťažovateľom namietaných práv, resp. z pohľadu princípu materiálnej ochrany ústavnosti by na výsledok prerokovania tejto veci nemalo žiaden vplyv (pozri body 35 až 58 tohto odôvodnenia).

30. Nie formálnou, ale podstatnou obsahovou náležitosťou je aj dostatočné a riadne odôvodnenie návrhu – v tomto prípade ústavnej sťažnosti, spočívajúce v uvedení konkrétnych skutkových okolností a právnych dôvodov, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv [§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Nedostatok relevantného odôvodnenia má významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je teda vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (napr. všeobecného súdu a pod.).

31. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základných práv zaručených v čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 6 ústavy a v čl. 36 ods. 3, čl. 37 ods. 3 a čl. 39 listiny a práv zaručených v čl. 6 ods. 2 a 3 písm. d) dohovoru, ako aj k porušeniu čl. 13 ods. 1 písm. a) a b) a ods. 3 a 4 ústavy a čl. 4 ods. 3 a 4 listiny najvyšším súdom v dovolacom konaní ústavný súd konštatuje absenciu dostatočnej (nevyhnutnej) obligatórnej ústavnoprávne relevantnej skutkovej a právnej argumentácie. S prihliadnutím

na skutočnosť, že v tomto prípade nejde o nesplnenie formálnej zákonnej náležitosti ústavnej sťažnosti, ale o nesplnenie jej esenciálnej obsahovej náležitosti (ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti), ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti v tomto smere (m. m. II. ÚS 58/2019, I. ÚS 346/2019, I. ÚS 351/2019), pretože by išlo o doplnenie samotnej podstaty návrhu.

32. V súvislosti s nedostatkom zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

33. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

35. Nad rámec dôvodov, ktoré viedli k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, ústavný súd dodáva, že v okolnostiach prípadu sťažovateľa prichádzalo do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti (v časti, v ktorej ústavnoprávnemu prieskumu nebránil nedostatok jej odôvodnenia) aj z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

36. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

37. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2020 a jeho uznesením zo 6. mája 2020 ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda

nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

38. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s odôvodnením, že pokiaľ považoval súd prvého stupňa skutkový stav za preukázaný na základe vykonaných dôkazov tak, ako ho uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku, pretože za takto preukázaného skutkového stavu nebolo možné konanie sťažovateľa kvalifikovať ako trestný čin.

39. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

40. Najvyšší súd po rekapitulácii skutočností, v ktorých sťažovateľ badal naplnenie ním uplatneného dovolacieho dôvodu, pripomenul, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Následne najvyšší súd uviedol, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého sťažovateľ spáchal skutok tak, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého

stupňa, s ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj krajský súd. Následne najvyšší súd konštatoval, že popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení skutku právnou kvalifikáciou uvedenou v právnej vete rozsudku súdu prvého stupňa. Použitú právnú kvalifikáciu odôvodňovali všetky skutkové okolnosti, ktoré boli v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrovali naplnenie príslušného znaku skutkovej podstaty označeného trestného činu.

41. Na základe uvedeného nebolo možné podľa názoru najvyššieho súdu tvrdenia sťažovateľa subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

42. Ústavný súd po preskúmaní namietaného uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poskytol výklad ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a podrobne vysvetlil konkrétny, sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod, teda podmienky jeho aplikovateľnosti. Najvyšší súd potvrdil správnosť okresným súdom určenej právnej kvalifikácie a na základe interpretácie dotknutého ustanovenia Trestného poriadku súčasne vylúčil možnosť subsumovania argumentácie sťažovateľa (predstavujúcej podľa názoru dovolacieho súdu námietky smerujúce proti skutkovým zisteniam) pod citovaný dovolací dôvod.

43. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd sťažovateľovi jasne a dostatočne vysvetlil, že ním prezentovaná argumentácia obsiahnutá v podanom dovolaní *de facto* predstavovala výhrady k vyhodnoteniu dôkazov vyplývajúcich z dôkazných prostriedkov, teda výhrady k skutkovému záveru súdov o naplnení všetkých znakov skutkových podstat stíhaných trestných činov.

44. Najvyšší súd, skonštatujúc nedostatok sťažovateľom formulovaného dovolacieho dôvodu, dovolanie odmietol. V prijatom uznesení pritom náležite interpretoval dotknutú právnú úpravu týkajúcu sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] a vo vzťahu k nej posúdil relevantnosť argumentačných námietok sťažovateľa. Najvyšší súd síce stručne ale vyčerpávajúco

odpovedal na ťažiskové argumenty sťažovateľa týkajúce sa jeho tvrdení o nesprávnom právnom posúdení skutkového stavu. Na základe náležitého odôvodnenia dovolací súd vylúčil danosť dovolacieho dôvodu podľa citovaných ustanovení Trestného poriadku a rozhodol o odmietnutí dovolania.

45. Konštatovanie dovolacieho súdu o potrebe odmietnutia dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom, náležitom, a teda ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

46. Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, pretože sa opiera o náležité vysvetlenie právnej úvahy a vyčerpávajúcu odpoveď poskytnutú sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu, na ktorej tento postavil svoje rozhodnutie. Ústavný súd tak považuje odôvodnenie jeho rozhodnutia za dostatočné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

47. Pokiaľ sťažovateľ pociťoval nespravodlivosť jeho odsúdenia rozsudkom okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu, opierajúc svoje presvedčenie o iné okolnosti (ako napr. odsúdenie na základe výpovede spoluobžalovaného, uloženie nespravodlivého trestu a pod.), ktoré nebolo možné subsumovať pod ním reálne uplatnený dôvod dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], nemohol legitímne očakávať od najvyššieho súdu, aby v snahe odstrániť sťažovateľom prezentovanú nespravodlivosť zvolil taký procesný postup a následné rozhodnutie, ktoré by nezodpovedalo platnej a účinnej právnej úprave obsiahnutej v procesnoprávnom predpise – Trestnom poriadku, ktorým sa konanie riadilo. Inak povedané, sťažovateľovi podaním dovolania z iného ako z niektorého dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku nevníkol „nárok“, aby napriek tomu dovolací súd dovolaniu vyhovel.

48. Ak teda sťažovateľ vnímal rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu ako nespravodlivé (najmä z dôvodu, že bol odsúdený iba na základe výpovede spoluobžalovaného ako spolupáchateľa), a pritom si bol (mohol byť vzhľadom na jeho zastúpenie v trestnom konaní obhajcom) vedomý skutočnosti, že nápravy tejto nespravodlivosti sa nebude vedieť domôcť v dovolacom konaní, a to vzhľadom na jednoznačnú dotknutú zákonnú úpravu, bolo namieste, aby sa domáhal ochrany svojich základných práv priamo pred ústavným súdom napadnutím postupu a rozhodnutia vo veci na ostatok konajúceho všeobecného súdu o riadnom opravnom (nie mimoriadnom, vzhľadom na jeho neúčinnosť) prostriedku, t. j. namietaním postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 22/2018 a jeho uznesenia z 24. mája 2018, čo však sťažovateľ v aktuálnej ústavnej sťažnosti neurobil, keď za porušovateľa svojich základných práv krajský súd vôbec neoznačil (ani v záhlaví, ako to urobil v prípade najvyššieho súdu, a ani v texte odôvodnenia a už vôbec nie v petite ústavnej sťažnosti).

49. Navyše, z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ postup najvyššieho súdu neatakuje ani tak z dôvodu, že by si nesplnil svoje zákonné povinnosti (posúdiť a rozhodnúť o uplatnenom dovolacom dôvode), ale skôr z dôvodu, že nevykonal niečo „viac“ ako len to, čo mu vyplývalo z Trestného poriadku (odstránenie nespravodlivosti spočívajúcej napr. aj v uložení rovnakého trestu odňatia slobody ako spoluobžalovanému).

50. Takúto konštrukciu, ktorú sťažovateľ v tejto súvislosti naznačil, však z ustanovení ústavy ani dohovoru nemožno vyvodiť.

51. V zmysle judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi, vťahujúcimi sa na konkrétne konanie (napr. II. ÚS 181/06). Teda ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

52. Rovnaký záver platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

53. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi postupom a uznesením najvyššieho súdu zo 6. mája 2020 v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2020 a základným právom na súdnu ochranu zaručeným v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právom na spravodlivé súdne konanie zaručeným v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Takéto zistenie predstavuje podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti v tejto časti ako zjavne neopodstatnenej.

54. Napriek skutočnosti, že sťažovateľ v súvislosti s napadnutým postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu relevantne neodôvodnil ním tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie napriek tomu žiadal nálezom vysloviť, ústavný súd k tomu považuje za potrebné uviesť, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie označených práv môže vyplývať aj z toho, že ich porušenie sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

55. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (ale aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému

súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. marca 2009).

56. Ústavná sťažnosť namietajúca postup najvyššieho súdu vo veci dovolania sťažovateľa bola ústavnému súdu bez akýchkoľvek pochybností podaná až po tom, čo všetky všeobecné súdy konajúce vo veci sťažovateľa právoplatne rozhodli. Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh napadnutého konania, prípadne prietahy v ňom (IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05), keďže v tom čase už bolo o dovolaní sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, v dôsledku čoho bola odstránená právna neistota sťažovateľa.

57. Rovnako nebolo možné „brať na zodpovednosť“ najvyšší súd za prípadné zbytočné prietahy v postupoch okresného súdu alebo krajského súdu, tak ako to možno dedukovať z ústavnej sťažnosti.

58. Tieto okolnosti by opäť boli dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

59. Vzhľadom na všetky dosiaľ uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

60. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími v nej uvedenými požiadavkami.

61. Vec bola v súlade s čl. III bodom 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 2 schváleného na zasadnutí pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky 1. októbra 2020 z dôvodu neprítomnosti člena prvého senátu Rastislava Kaššáka prejednaná a rozhodnutá prvým senátom ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa, Ivan Fiačan a Miloš Maďar – členovia senátu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu